

817 11
**MISCELLA-
NEÆ ET SELE-
CTIORES ALIQVOT QVÆ-
STIONES ET ASSERTIONES, EX IV-
RE CIVILI ET CANONICO
depromptæ.**

Quas

**DEO TER OPT: MAX: DV-
CE ET AVSPICE.**

*Ex decreto, & autoritate, amplissimi Iurisconsul-
torum ordinis, in inclita & archiducali Fribur-
gensium Vniuersitate*

SVB PRÆSIDIO

*NOBILIS, CLARISSIMI, ATQVE CON-
sultissimi viri. Dn. SIGISMVNDI VVITTVM
V. I. D. pandectarum professoris ordinarij, nec non pro
tempore Decani eiusdem facultatis spectatissimi.*

*Pro summis in vtroq; Iure titulis, ac priuilegijs
consequendis.*

publicè defendendas suscepit.

**MARQVARDVS CONRADVS ARMPACH
Spirensis Nemetus.**

Die 14. Mens: Augusti

FRIBVRG I BRISGOIÆ.

Ex Typographo MARTINI BÖCKLERI.

Anno M. DC. IX.

ADMODVM RE-
VERENDIS, NOBILIBVS, MA-
GNIFICIS, ET AMPLISSIMIS DD. Dn. PRÆ

posito, Decano, cæterisq; Canonicis Capitularibus, Cathedra-
lis Ecclesiæ Spirensis, spectatissimis. Dominis Max-
cenatibus ac fautoribus suis gratiosissimis.

*Esert insignis ille scriptor Lu-
cianus, Admodum R^{di}, Nobil:
atq; amplissimi viri, de Momo
operum omnium siue diuinis, si-
ue humanis viribus fabricato-
rum, rigido examinatore, in eo quem here-
seon nomine insigniuit dialogo, factum sane
memorable, quamquam fortasse magis ad-
miratione quam commendatione dignum.
Cum enim Vulcani manibus affabre exstru-
ctum hominem contemplaretur, fenestratum
desiderabat pectus, ac quasi carnea transen-
na obseptum, per quam cordis omnibus late-
bris penitus inspectis virtutum vitiorumq;
origo ac scientiarum succrescens varietas vi-
deri posset, proinde peccati arguebat natu-
ram, quæ infinitis malis bonisq; occultandis*

~~hanc domitiam extraxisset.~~ Eorumque nar-
tate imitatur plerique rerum alienarum cu-
pidissimi, & quoniam ipsa mens non patet, sed
profundius corporis ergastulo, quam ut ocu-
lis cerni queat, immersa haeret; ex signis, quae
tralucetis septi loco, natura instituit, abdi-
tissima eius signa indagare conamur. Hinc
si quis ferro, flammaque populatur agros, om-
nia cæde, sanguine, rapina complet, hostem; si
honorem defert, commodum promouet, ami-
cum; si subdiliter de summis rebus disputat,
philosophum, Medicum, Iurisperitum, Theo-
logum, ex signis iudicamus. Vnde eorum
qui addiscendis litteris operam aliquam,
à se impensam videri volunt, signum nullum,
nullus reperitur modus, per quem progres-
sum in mente latentem fecisse parentes, co-
gnati, aut patroni, alijque prius intelligant,
quam argumento, (quo tanquam per tran-
sennam latentem perspiciant in animo fru-
ctum) experiantur aliquo. Quin tale à me
iam profectus specimen expectaueritis, non
dubito, quare ut expectationi iustissima sa-
tisfacere, præuia ante sexennium plus
minus de præscriptionum ardua & spinosa

fatis.

latis matris, imputatione publica, nas pientes
ex utroq^{ue} lure desumptas. Et collectas pro sum-
mis in utroq^{ue} lure titulis ac privilegijs con-
sequendis, publicè iterum defendendas su-
sepi theses, existimans eas fore fenestellæ instar,
per quas promptam subiecti animi significa-
tionem, (qua R. R. D. D. V. V. obstrictus
sum,) lustratis. Cum autem de more sit, illas
patrono cui piam dedicare, nemini quam R.
R. D. D. V. V. consecrandas esse decreui.
Nam si illa sententia quæ verissima, vera
est. Qui beneficia inuenit compedes inue-
nit, Ego vero non solum propter Auum,
maternum Hieronymum Moser pro tempo-
re Cancellarium, sed Et parentem honoran-
dum, Ioannem Armspach ad tempus Consi-
liarium, tam apud R^{dis} principem Mar-
quardum felicissima memoriæ quam respe-
ctiuè apud Capitulum vestrum benemeritos.
multis nominibus atq^{ue} adeò compedibus om-
nimodè constrictum, me tandem eximere de-
beam; par est, vobis Viri Amplissimi ut
qui maximi in parentes meos, piæ memoriæ
extitistis (quales & in me etiam futuros con-
fido) hoc à me munus offerri, quod ex se licet

~~augustinus, carissimus, vultus, offerunt, reliqua~~
humillimè commendantis, si addatur per-
magnum. Humillimè itaq; hunc Ingenij mei
fetum R. R. D. D. V. V. offero, ea qua decet,
animi subiectione contendens, ut partum
hunc, quando ipse lucem hanc R. R. D. D.
V. V. debet, sua luce ne indignum iudicent,
me mea q; studia sub eadem propitiâ fauoris
aura delitescere patiantur, Et hunc animum
ad quavis seruitij genera promptissimum
suscipiant in quo omine desino. Deus ter opt:
Max: R. R. D. D. V. V. incolumes seruet,
honoribus augeat, dignitatibus ornet, patriæ
patres, heresum victores, orthodoxæ fidei de-
fensores, ac propugnatores, fortes, fœlices, bea-
tos q; aeternum foueat actueatur. Friburgi
Die 14. Mensis Augusti Anno 1609.

R. R. D. D. V. V.

Humilimus & deditissimus Cliens.

Marquardus Conradus Arm-
spach Spirensis Neme-
tus.

MISCELLA- NEARVM PRO- POSITIONVM.

THESIS PRIMA.

Ricum Criminis lætæ Majestatis, quod in summum principem, Imperijq; Statum propriè committitur præter, summum supplicium & alia singularia (A) quæ in hoc Iudicio obseruantur ob criminis atrocitatem: etiam confiscatione bonorum (B) affi-
ci Iuris est.

(A) *L. famosi L. In quæstionibus ff. ad L. Iulium Majest. Hoc enim casu quiuis alias accusare prohibitus, postulare potest* (B) *L. Forum. L. Is qui reatu ff. eod. L. Meminisse oportet L. post Diui Marci C. eod. Auth. bona damnatorum C. de bon. præscript.*

II.

An verò illa confiscatio fiat ipso Iure (C) Aut post latam sententiam condemnatoriam demum (D) difficultate non caret Nobis prius thesco membrum placet.

(C) *Ex Iudiciorum ff. de Accusat. & inscript. L. vlt. C. ad Iuliam Majest. & in L. Quisquis C. eod. tit. ibi boniseius omnibus fisco nostro addictis. Item Diuus ad L. Imperator ff. de Iure fisci Bœrius decis. 287. nu. 2. (D) L. quasitum 15. ff. qui & à quibus manumissi L. post contractum ff. de donat. Menoch. conf. 99. n. 60.*

III.

Sed vtrum hodie poenæ illæ (maximè ex L. quisquis filij C. eod. omnes ratione filiorum obseruentur & etiam ad nepotes & vltiores extendantur controuersum est (E) nobis negantiū opinio veluti æquitati magis consona arridet (F)

(E) *dis-*

(E) *diffentit rex. in c. vergentis de haret. Gomezius variar. resolut.*
lib. 3. Resol. 2. n. 13. (F) Deut. 24. ver. 6. 2. Reg. 16. vers. 6. Jerem.
31. v. 29.

IV.

Possitne furiosus ex delicto, ante furorem perpetrato, obligari, adeoq; poenâ corporali affici à Doctoribus controvertitur (A) Nos sententiam negatiuam & æquiores & benigniores, amplectimur (B) cum, in poenis mitior (C) pars sit amplectenda.

- (A) *Lud. Roman. in L. furiosum C. qui testamenta facere possunt Franciscus Albergotus qui fuit discipulus Bartoli teste Iasone in L. furiosum non procul à fine Ioannes Valduis lib. 2. quæst. cap. 7. Andr. Fachineus controuers. lib. 9. cap. 3. (B) Bald. Alex. in d. L. furiosum. Videatur & Apostil. ad Dec. in L. in negotijs ff. de R. L. (C) E. Interpretatione ff. de poenis.*

V.

Dubitari autem hic contingit. An Mulier SC^{to}. Velleiano & fauori suo pro se introducto renunciare possit (B) quod nos affirmamus. (C)

- (B) *Paul. Castr. & Saylic: & ad. L. vlt. 3. vlt. ad S. C. Velleianum Fach: controuers. lib. 2. cap. 58. n. 59. Immola in cap. ex rescripto de Iureiur. Couar. in c. quamuis de patf. in 6. part. 2. relict. §. 3. n. 5. (C) Goth. ad C. fin. §. vlt. h. t. Trent. Select. disp. 28. thesi 2. lit. B.*

VI.

Quod maxime locum habet si in rem suam vel vtilitatem intercesserit (A) aut callide versata sit (B) aut si piâ de causâ vt in se suscipiat obligationem mota fuerit (C) si post biennium denuo interuenerit, (D) aut lucro impulsâ fideiusserit (E) aut de eo certior facta renunciauerit. (F)

- (A) *L. 13. aliquando in pr. si pro aliquo L. bona fide ad S. C. Vell. (B) L. I. 2. §. 3. Sed ita L. 39. si decipiendi d. t. infirmitati enim non mulierum calliditati succurritur L. 5. si sine d. t. (C) L. penult. C. t. (D) L. si mulier C. ead. (E) L. 23. antiquæ C. eod. (F) Gomez. tom. 2. part. 13. n. 17. Couar. cap. quamuis 2. par. num. 4. & seq. 3. Mol. disp. 390.*

EX-

Exceptio non numeratæ pecuniæ, an post biennium opponi possit? variè à Dd. disputatur. (A) Nos (B) eorum partes sequemur, qui inter Exceptionem non numeratæ pecuniæ priuilegiatam, & communem distinguunt. Illa est quæ onus in creditorem, hæc in Reum seu debitorem rejcit, & illam post biennium competere negant; hanc verò affirmant.

(A) *Duarenus in tit. de non num. pec. Fachineus 2. controuers. 81. & 82.* (B) Et hæc est communis opinio quam tenet *Paulus de Castro in L. in Contractibus de litterarum oblig. & in L. si ex cautione n. 18. & Iason. L. qui pecuniam 30. n. 7. ff. si certum petatur Dynus in c. locupletari 48. de R. I. 6. & Decius in L. Iure naturæ 206. ff. de R. I. Canonista in c. fin. de solution. pulcherrimè Schneid. tit. de litterar. obl. n. II.*

V I I I.

Quod multò magis dicendum de æquitate Iuris Canonici, cum Creditor non numerans pecuniam, eamq; ex chyrographo exigens, vix possit esse sine mala fide.

Arg. c. ult. de præscript. & c. locupletari de R. I. in 6. Dynus.

I X.

Hinc resoluitur quæstio, quâ quæritur? Si procurator quem ad mutuam pecuniam accipiendam constitui, confessus sit se recepisse, spe numerationis, quæ secuta non est. An ex ejus confessione tenebor? & affirmatiuè concludo.

Zafius ad L. 2. § fin. suc. & l. respons. 21. arg. L. 46. § de admin. & peric. tut. vbi Gothof. Trent. disp. 20. thesi 2. litt. B. & C. & seq.

X.

Procurans abortum, teneaturne ex L. Cornelia de Siccarijs? & Respondemus sub distinctione; aut procurat abortum, ante partum viuificatum; (A) & leuiori pœna puniri; aut verò post partum viuificatum seu animatum, quo casu capitis teneri, censemus. (B)

(A) *L. 4. de extraord. crimin.* (B) *C. Moyses. 32. q. 1. c. Sicut ex littera-*

X I.

Hinc expendi potest elegans quaestio? An Veneni propinatio animo occidendi contingens, contineatur sub poena L. Corneliae de Sicarijs, quamvis mors secuta non fuerit, & quamvis multa in contrarium afferri possint. (A) istam nos opinionem veriore esse arbitramur, talem poena hac ordinaria L. Gorn: esse puniendum. (B) Cui sententiae suffragantur omnes, qui voluerunt conatum, in his atrocioribus, ad proximum actum deductum, ordinariâ poenâ dignum fore.

(A) *Bald. conf. 443. lib. 3. Cæpolla conf. ult. Ang. § fit injuria L. 1. ff. de extraord. crim. Flor. in L. item si obsecratrix ff. ord. L. Aquilian Parisius in consilio. 167. n. 13. lib. 4.* quæ allegata intelligo de eo intelligenda qui quidem venenum ad occidendum alterum emerit aut præparavit, non tamen propinavit.

(B) *IC. in L. 3. in princ. ff. de Sic. Bald. in L. nemo Cal 3. C. de Summa Trinit. Felin. c. 1. de homicidio. text. opt. in L. 1. C. de malef. & math.* Adeò quod actus iste ad occidendum adeò propinquus sit, ut ad mortem nihil aliud sit agendum.

X I I.

Sententiam definitivam prætextu novorum instrumentorum retractari non posse arbitramur. (A)

(A) *arg. L. 4. C. de re Judicata l. 12. § 3. de bon. lib. Duar. 2. disp. 33. Item ad L. 35. de re Judicata ibidemq. Zasius. nec ob alios testes.*

X I I I.

Exceptis tamen quibusdam casibus (c) quo etiam refero casum, si quis noviter repererit (D) quæ prius ex justa & probabili ignorantia non produxit, ut restitutionis beneficium ei, ex hac causa tribui possit.

(C) *quos vide apud Vesemb. de re judicata n. 10. Myns. 4. obs. 60. Duar. in d. L. 35. (D) Arg. L. 1. ex quibus causis major in integ.*
L. 1. § 8.

L. 1. § 8. de itin. actuq. priuat. arg. L. 10. § vlt. de edendo junctis
L. vlt. de eo per quem fact. erit.

V I V.

Occasione huius moueri & dubitari solet? an sententia debeat & possit retractari. (E) ob testamentum postea demum repertum? (E) quod affirmamus.

(E) *Dd. Vulgo teste Soar. lit. I. n. 5. (F) argumento L. 6. de transact. L. 1. ff. testament. quom. oper. L. 2. de iurejur. Duar. d. loc.*

X V.

Illud eleganter quæritur: num annuletur sententia, de qua Iudex in Mortis articulo dixit, quod injustè sit à se prolata? Tum demum annullari placet, cum præsumptiones aliæ contra sententiam concurrunt, in Iudicis verò præjudicium indistinctè.

Videatur Soar. lit. I. n. 249. Alc. reg. pref. 4. n. 7.

X V I.

Actionem prætoriam anno finiri constat. (A) An verò ille annus utilis sit, aut continuus disceptatur (B) nos prius thesco. (C) membrum probamus.

(A) *L. si non connicijs C. de Iniurijs per ea quæ habet Myns. lib. V. obs. 7. Vulteijs ad § pœna autem 7. n. 8. de Iniurijs (B) Alb. ad L. 5. de Iniurijs & alij annum intelligi malunt continuum. qui initium sumat ex tempore illata iniuriæ (C) Geil: 2. obs. 105. per tot. vbi vide plures qui intelligi malunt annum utilem qui incipiat demum à die scientiæ eius cui illata est iniuria Menoch: de arbit. casu 199. in fin.*

X V I I.

Oportuna hoc loci quæstio sese offert, possitne Actione Iniuriarum conueniri, qui alteri verum crimen obijcit? super qua variæ Dd. sententiæ erant. (D) Nos in hanc di-

inctionem descendimus, vt siquidem conuitium crimen contineat, quod Reip. interfit sciri atque innotescere, vt puniatur nocens, tunc nulla poena afficiendum, secus autem si tale crimen non sit (E).

(D) *Vid. Concil. Boerij 41. L. 18. in pr. de Iniurijs (E) Couar. var. resol. lib. 1. cap. 11. n. 6. Geil. 2. obs. 99. Vulteijs ad § 1. de Iniurijs Trent. 2. disp. 30. § 5. litt. G. facit etiam L. Iustissimos de officio Rectoris Prouinciæ L. quisquis § 1. de post. & c. cum Minister 23. q. 5.*

XVIII.

Qui confugientem ad Ecclesiam, siue ex causa ciuili siue criminali, antequam caperetur extraxerit inde, aut scienter violauerit crimen læsæ Majest: committit de Iure Ciuili (F) Iure Canon: poenam excommunicationis (C) incurrit.

(F) *L. fidei C. de his qui ad Ecclesiam confugiunt (F) c. reum 17. q. 4.*

XIX.

Vtrum hac immunitate Excommunicati, Iudæi, Schismatici gaudeant, inter Iuris interpretes non conuenit. (H) Nobis incapaces harum Immunitatum visi sunt. (I)

(H) *Couar. lib. 2: variar. resolut. cap. 20. n. 5. Infidelibus & hæreticis hoc priuilegium denegat, quod Indignus videatur Ecclesiæ priuilegijs, qui Ecclesiam non audit. Clarus lib. 5. sent. § fin q. 30. n. 18 c. 4. Syluest. v. Immunitas 3. q. 2. Illos priuilegijs hisce gaudere affirmant, quod ea non hominum sed Ecclesias confugientium sed locorum intuitu concessa videatur. (I) argumento L. 1. de hæret. & Manich.*

XX.

Prætabilis restat & quotidiana quæstio discutienda. An pendente lite Actor bona de quibus agitur, Rei inopis & Egredi possidens, vt alimenta & sumptus præstet eidem necessari-

os, compelli possit, & humaniorem suscipimus opinionem.

C. L. si Instituta de Inoff. testam. L. fin. C. de ord. cognitionum. Mysf. cent. 6. obs. 21. n. 1. & hoc non solum in apoloc. sed etiam in 1. Instantia ab initio vsq; ad finem litis.

XXI.

Sola tamen paupertas agentis non operatur, ut ei debeantur alimenta pendente lite (A) eo casu quo quis inter litigandum sua culpa pauper factus est. (B)

(A) *L. Imperatores ff. de tut. & rat. distr. late Menoch. de præsumpt. q. 35. n. 32. & de arbit. Iud. quæst. cas. 169. n. 12. Bald. confil. 478. n. 2. vol. 3 gl. in c. qua in Ecclesiarum in vers. ad inopiam. de constit. 200. est quod pauperibus & eiusmodi personis non sit ita favendum & alijs fiat iniuria cap. ex tenore de foro competente & alias regulare sit, quod privilegiatis non sit ita favendum ut iura aliorum perturbentur. c. Nolentes de privil. in §.*

XXII.

Eallit item in eo qui habet alium, à quò alimenta & sumptus litis petere potest.

C. Bart. in L. si quis à liberis § item rescriptum de liberis agnoscendis.

XXIII.

Vel demum quando pro aliquo Credito actione personali, vel pro aliqua re singulari, quam prætendit esse suam, actione reali experitur.

Ioan. Lup. in c. per vestras vol. 1. ampliationis § 39. col. 2. in fin. de donat. inter virum & uxorem.

XXIV.

Etiamsi aliquam sententiam, à qua tamen appellatum est, obtinuerit, cum præsumptio quæ ex sententia oritur, per appellationem tollatur, vel saltem suspendatur.

c. pastoralis § pratoria de officio delegatur.

Coronidis loco discutiendum quid Iuris? si vasallus infcio domino prædium censu grauatum vt liberum diuendat, præscribatne aduersus dominum, prædij emptor? nos qui sine distinctione ad quæstionem respondent errasse, disputando tuebimur.

VIRO DOCTISSIMO ET POLITISSIMO, Dn. MARQVARDO CONRADO

ARMSPACH LL. Cand. populari suo percharo,
in singulare amicitia pignus hæc adposuit.

IOANNES EVERHARDVS HAUGIVS
Spirensis LL. Stud.

*Q*ua dudum egressus, liquisti littora, vento.
Et simul hortante hoc tempore, nunc repetis.
Di cæptis aderunt: aude feliciter, aude:
Te ponent, patrem quo posuere, loco.
Iura Tribunali summo cum spira videbit

Reddentem: VOTIS, perge DEÆ & DI, ADERVNT.

ARCTISSIMÆ
CONVERSATIONIS ET AMI-
CITIÆ ERGO.

GRATISSIMO DOCTISSIMO-
QUE Dn. MARQUARDO CONRADO ARM-
SPACH L.L. Candidato. *Miscellanea hæc Theoremata
defensuro.*

FRANCIS. BORNEMIZZA Transylvan.
L.L. Studios. appos.

Ruſtra tumentes expoſitus graui
Vitæ periclo, Nauita gurgitis
Sulcabit vndas: nec timore
Callidus accipiti repoſcet
Gentes remotas inſitor, horridos
Ni ſpes futuri perficiat boni
Caſus laborum: nam; quid vrget
Sic animas agitare in vndis?
Et dura tantis auſa periculis
Inire? quando naufragij mala
Negant quietem, funditusq;
Commoda diripiunt honoris
Quæſita? Sed cum gratioꝝ algidas
Premat laborum ſollicitudines
Euentus, expedit ſeueris
Credere vitam, animamq; fati.
Sic, cui nitenti gl'oria vertice
Famam locauit, nobile pertinax
Ad laudis inclutæ trophæum
Sollicito properauit actu.

Ante iecurum degenerantium,
Marquarde, Mores, detinuit Venus
 Cultu impudica turpiore,
 Dum Decus & Decoris respectas
 Pompam futuri? vel scopulos graues
 Transnauigasses Iuris in æquore,
 Si non laborum vim probasset.
 Grande decus decoris futuri?
 Tu, cum coronam, quam *Themis* apparat,
 Ex jure, magnâ sollicitudine
 Scires mereri, pertinaci
 Sedulus actu animum obligasti.
 Nec otiosâ corripuit morâ
 Mentem Voluntas, quin melioribus
 Firmatus astris, transfretaasti
 Iuris in oceano charybdes.
 Et jam labores reddere portui
 Parans supremo, in prælia concitas,
 Confisus Astrææ duello,
 Iuridicam Themidosphalangem.
 I perge felix, hanc studij ultimam
Marquarde curam soluere: vult labor,
 Et fata dant, *Doctoris*, ex hac
 Te titulis acie, Decorum.

F I N I S.

